

INTERPELLATION TILL STATSRAÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2018-01-03
Besvaras senast
2018-01-30

Till socialminister Annika Strandhäll (S)

2017/18:304 Vanvård inom svensk psykiatri

Många fantastiska framsteg har skett det senaste århundradet när det gäller behandling av fysiska sjukdomar som hiv, cancer och infektionssjukdomar. Den svenska sjukvården står sig väl i jämförelse med EU 15 exklusive Grekland, Norge och USA och har visat sig vara bäst i de delgrenar som handlar om överlevnad. Sverige toppar det kvalitetsindex vi använder där 13 olika kvalitetsindikatorer ingår, bland annat spädbarnsdödlighet samt överlevnad efter hjärtinfarkt, stroke, bröstcancer och ändtarmscancer. Den andra goda nyheten är att den svenska sjukvården hushållar väl med sina resurser. Sverige intar första platsen i effektivitetsindex, där den samlade kvaliteten i vården sätts i relation till kostnaderna. Sammantaget har därmed svensk sjukvård en stark position när den jämförs med andra länder.

Dessvärre tycks psykiatrin gå i otakt med den somatiska vården, och självmord är vanligt i samband med den psykiatriska vården. Psykiatrins synsätt på människan tycks härleda från tidigt 1900-tal – och även från seklet innan, då psykisk hälsa ansågs sitta i hjärnan. De behandlingar som erbjöds innebar att man dels drev ut det onda med tortyr, dels att man skrämde de olyckliga människorna till vördnad och respekt för sina vårdare med grymma bestraffningsmetoder. För att nämna några av metoderna var kalla bad vanliga men även inlåsning, medicinska experiment, svängmaskiner, elchocker, lobotomi, neddrogning, tvångströjor och dårkistor. Allt detta skedde utifrån en vetenskaplig föreställning om en långt gången forskning, internationella studier och framgångsrik marknadsföring. Politiker har utan reflektion ”köpt” expertisens forskning, tillåtit den och gett ekonomiska anslag till behandlingar som skadat och dödat tusentals människor. Tyvärr förekommer ännu i dag elchocksbehandlingar, inlåsning, bältesläggning, isolering, avskiljning, fysiska och psykiska övergrepp, tvångsbehandlingar och grov neddrogning av människor som söker sig till psykiatrin. Dödligheten är hög. Vittnesmål från patienter, vårdpersonal och anhöriga tystas ned med hjälp av sekretessregler, hot om uppsägning och försvårade omständigheter för drabbade att få gehör för sin anmälan.

Flertalet artiklar i dagspressen har påvisat stora brister inom den psykiatriska vården. De har bland annat handlat om långa väntetider, stor personalomsättning och flertalet självmord i samband med psykiatrisk vård. Även regeringens tidigare psykiatrisamordnare Anders Printz har kritiserat sina egna tidigare beslut. År 2016 gick har ut i medierna med ett uttalande om att

hela den svenska psykiatrin behöver skrotas och byggas om från början. Han hade också personliga erfarenheter som låg till grund för uttalandet. Bland annat har man motsatt sig den stora mängd tvångsåtgärder och att den psykiatriska vården ”utvecklats uppifrån” och inte utifrån patienter och anhöriga.

FN har nyligen gett ut en rapport om att det behövs en revolution inom psykiatrin för att få slut på årtionden av negligering, vanvård och våld. Rapportören menar att psykiatrin är i kris – inte en kris av kemiska obalanser utan av maktobalans. Samtidigt uppmanar han till djärva politiska beslut och omedelbara åtgärder, vilka till exempel handlar om den överdrivna användningen av psykofarmaka. FN-rapportören menar att den biomedicinska modellen har misslyckats – och trots detta får den lov att fortsätta.

Ohälsan i Sverige tycks växa i oroande takt, och allt fler blir diagnostiserade. Därtill konsumeras antidepressiva och psykofarmaka i förhållandevis hög grad. Frågan är om de psykiatriska diagnoserna vilar på vetenskaplig grund. En del kallar dem till och med falska. Det som tidigare ansågs vara ett normalt beteende benämns i dag som en psykisk sjukdom. Ta blyghet som exempel, som i dag heter social fobi. Sorg är ett annat exempel, där man förr fick sörja i sex månader innan man ansågs sjuk och behöva mediciner.

Med anledning av detta vill jag fråga socialminister Annika Strandhäll:

Finns det en poäng i att se vår historia och reflektera över psykiatrin historiskt, för att i vår samtid våga ta nya politiska beslut som gagnar vårddagaren?

.....

Margareta Larsson (-)

Överlämnas enligt uppdrag

Johan Welanders